

ANÀLISI DE LES CADENES ALIMENTÀRIES I DIAGNOSI DEL SECTOR DE PRODUCCIÓ LOCAL, ECOLÒGICA, AGROINDUSTRIAL I ARTESANAL DE MENORCA

Any 2021

GOVERN
ILLES
BALEARIS

Illes Balears
Sostenibles

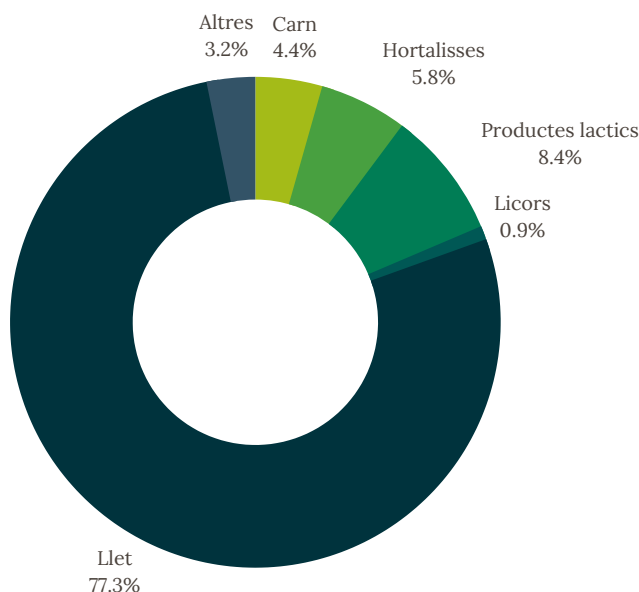
ad
agroassessor

PRODUCCIÓ

L'activitat agrària a Menorca té un important paper i presència territorial. La producció agroalimentària per al consum humà ha patit un retrocés important els darrers anys, amb una caiguda en el període 2017/2019 del 4,9 %, que no es trasllada en una disminució de la superfície agrària de l'illa. Amb tot, l'elevat monocultiu lleter en condiciona molt clarament les dades de l'evolució de la seva producció.

QUÈ PRODUÏM?

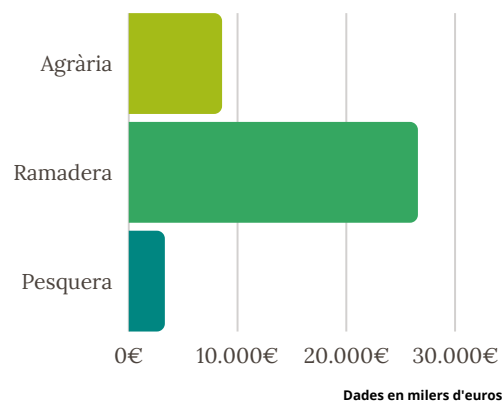
Hi ha una especialització entorn al cultiu lleter, i de les 15 categories analitzades, 6 presenten decreixement en la seva producció.

VALOR ECONÒMIC I D'Ocupació

El valor econòmic de les explotacions agroalimentàries ascendeix a 38.000.000 €.

Els seus valors d'ocupació ens situen en un total de 840 treballadors afiliats a la SS.

44,8 %

És el percentatge d'ús del territori de l'illa per usos agraris. Amb una extensió entorn les 31.000 hectàrees.

ENTRADES I SORTIDES

DESAJUSTAMENT D'ENTRADES I SORTIDES

El **desajustament** entre importacions i exportacions és **transversal i espectacular** a pràcticament la totalitat de productes agroalimentaris de l'illa. Només la producció de llet i productes làctics, és capaç de tenir un balanç d'entrada i sortida de producte que sigui favorable a les exportacions. Aquest fet guarda **correlació amb la producció agroalimentària** a Menorca.

CORBA D'ENTRADES I SORTIDES

La **corba d'exportacions** es manté amb una relativa **estabilitat i independència** de l'activitat econòmica de l'illa i més relacionada amb la corba de producció de productes agroalimentaris. Per la seva part, el **flux de les importacions** està clarament **condicionat a l'evolució de l'activitat turística** de Menorca

PAPER DELS PORTS

Els ports de Menorca exerceixen una funció molt condicionada a l'entrada de productes, sent l'exportació molt baixa i pràcticament centrada amb els productes làctics. El port de Ciutadella és el port principal de l'Illa tant per les entrades com per les sortides.

El desajust entre importacions i exportacions és transversal a pràcticament la totalitat de productes agroalimentaris de l'illa. Només trobem que la producció de Menorca en productes làctics, és capaç de tenir un balanç d'entrada i sortida de producte que sigui favorable a les exportacions.

186.000 tones

És el desajustament
d'entrades i sortides de
productes
agroalimentaris a
Menorca

EFFECTES MEDIAMBIENT

PETJADA DE CO2

L'activitat de distribució del producte agroalimentari genera la seva pròpia petjada; els elements vinculats al punt de producció i als mecanismes de distribució del producte agroalimentari tenen una important conseqüència en la petjada de CO2 que es genera.

En contraposició a la distribució del producte de producció a la mateixa illa, la **importació** de producte agroalimentari provinent de fora de Menorca és especialment contaminant en **la seva petjada**, doncs és fins a **2,7 vegades superior** en relació a l'impacte que suposa el consum i distribució del **producte local**.

GENERACIÓ DE RESIDUS

Si mirem la **distribució temporal** de la generació de residus, novament podem comprovar com guarda una estreta **relació amb l'evolució del consum** agroalimentari, però encara accentuant més el que serien les puntes de generació de residus durant el període estival.

Malgrat aquest fet, el **principal focus de generació de residus és el domèstic resident**.

És l'impacte de CO2 que
genera en emissions la
distribució agroalimentària

7.400
tones

5.420
tones

És el volum total de
residus agroalimentaris
que es generen

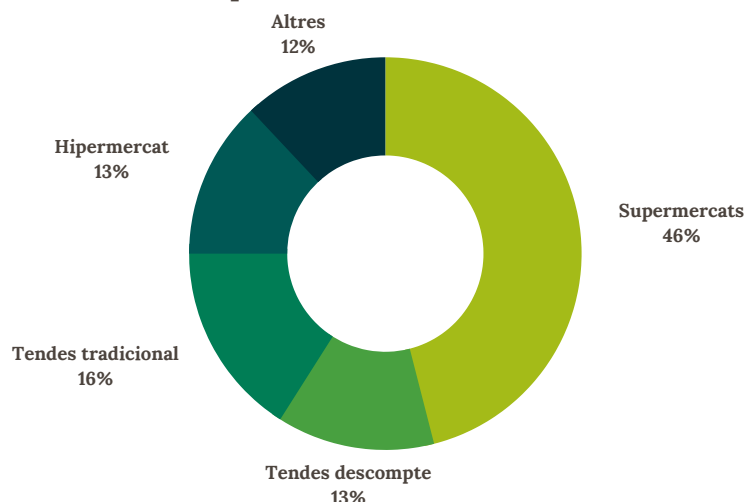

DISTRIBUCIÓ

Pel que fa al sistema de distribució del producte agroalimentari a Menorca, en primer lloc cal distingir entre **la distribució que es divideix en el consum domèstic i en el que seria el consum fora de la llar**. En relació a aquestes dues modalitats, presenten diferents singularitats entre els **productes agroalimentaris que es distribueixen**, essent **poc homogenia la seva proporció per categories**.

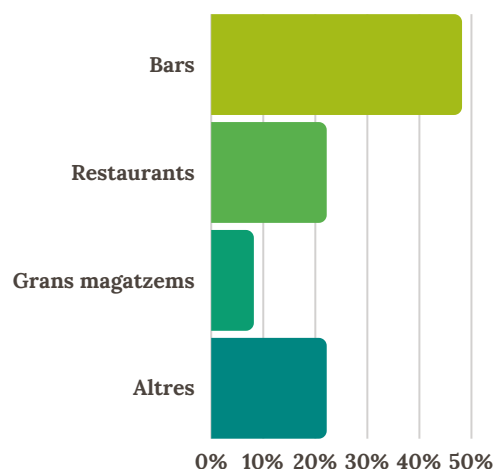
DISTRIBUCIÓ DOMÈSTIC?

El pes dels **supermercats i autoserveis és majoritari** i representa entorn del 50% del sistema de distribució del producte agroalimentari. La **botiga tradicional és important**, i per sobre de la mitjana estatal, especialment en la categoria de **producte fresc**, que escala fins a un 30% de quota de mercat. La distribució mitjançant el **comerç electrònic** té un **creixement exponencial**.

DISTRIBUCIÓ FORA LA LLAR

Malgrat el lideratge dels **bars**, és un segment que **va perdent pes de manera continuada** cada any. Els restaurants també tenen una important presència, amb un pes del 21% en la distribució.

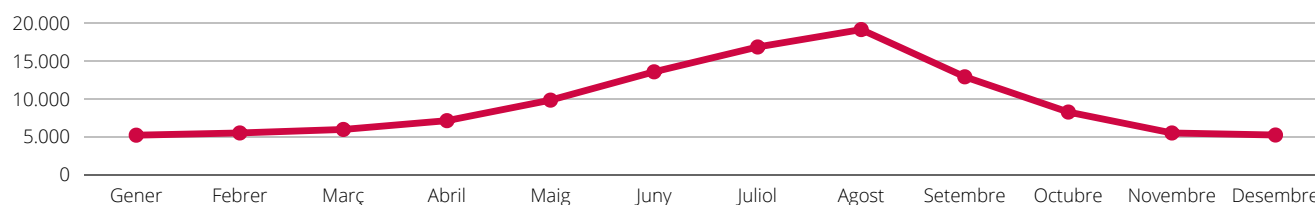
70 %

És el percentatge de pes de la distribució pel consum domèstic

CONSUM

En relació a les dades de consum, aquest escala fins a les 115.320 tones de productes agroalimentaris, amb una **clara tendència sostinguda al creixement**, que puja en el període 2017/2019 al 4,5 %.

Les dades de consum presenten una **estacionalitat condicionada per l'activitat turística de Menorca**

CONSUM DOMÈSTIC

Consum agroalimentari
72.073 tones

Pes relatiu del total
62,5%

Evolució 2017/2019
+ 8,8 %

Consum per persona/dia
2,1 kg

CONSUM TURÍSTIC

Consum agroalimentari
43.247 tones

Pes relatiu del total
37,5 %

Evolució 2017/2019
+ 2,3 %

Consum per persona/dia
3,1 kg

115.320 tones

El consum de producte
agroalimentari l'any 2019

RÀNQUING PRODUCCIÓ

Llet
29.577 tones

Productes làctics
3.204 tones

Hortalisses i llegums
2.212 tones

Càrnics
1.699 tones

Licors
338 tones

1

2

3

4

5

RÀNQUING CONSUM

Aigua envasada
28.637 tones

Fruita
12.633 tones

Hortalisses i llegums
10.080 tones

Llet
9.836 tones

Carn i embotits
6.840 tones

QUÈ PASSA AMB EL PRODUCTE AGROALIMENTARI LOCAL?

Qualitat de producte

Elem. mediambient

Cohesió territorial

Preu

Facilitat de compra

Diversitat de producte

En relació a la **distribució** del producte local:

1. **Major distribució del producte agroalimentari local per comercialització directa** a domicili.
2. **Major pes del petit comerç** com a sistema de distribució per adquirir el producte agroalimentari local.
3. **Molt menor pes de les grans superfícies comercials** com a llocs on adquirir el producte agroalimentari de les Illes Balears.

VALORS ASSOCIATS AL PRODUCTE AGROALIMENTARI LOCAL

50 %

El Consumidor de Menorca té una percepció completament esbiaixada del seu consum de producte local, que situa entorn del 45% de la compra

CAPACITAT D'ABASTIMENT

VISIÓ GENERAL

Menorca té la necessitat de **dependre** -de manera absoluta- de les **importacions exteriors**.

La **tendència és a l'empitjorament de l'indicador**, passa del 16,3 % al 16,1 % (reajustant el càlcul amb producció lletera).

L'**estacionalitat del sector turístic** es combina amb els períodes de menor producció agroalimentària, fet que empitjora l'**evolució de l'índex** durant el període estival.

VISIÓ PER CATEGORIES DE PRODUCTES

En les **12 categories** de productes agroalimentaris, només hi ha **autosuficiència en una**: la llet.

Les altres es situen per sota dels valors d'autosuficiència. **Sis de les categories es situen amb un nivell d'autosuficiència nul·la**, amb categories clau com la fruita, els cereals o els productes pesquers.

Les claus de la caiguda estan amb la **combinació dels dos factors determinants: increment del consum** del local resident i **disminució de la producció** agroalimentària de les Illes Balears.

És la capacitat
d'autoabastiment de Menorca

16,1 %

21,7 %

És la capacitat d'autosuficiència
només de la població local resident,
sense incorporar el pes turístic

IMPACTE COVID-19

El primer factor a tenir present en relació a l'impacte de la **COVID-19**, és que aquesta ha tingut una **incidència pràcticament nul·la en la producció agroalimentària** de Menorca durant el període de confinament i els mesos posteriors. Amb tot, no és cert que no hagi tingut cap incidència, sinó que **s'ha centrat en elements de la demanda**.

HAN CANVIAT ELS NOSTRES HÀBITS?

Increment del consum de producte local durant el període de pandèmia.

Accelera el consum de producte de proximitat vinculat a valors de qualitat de producte i de territori.

En el sistema de comercialització cal tenir present la importància social del petit comerç en situacions adverses, en detriment de les compres a grans superfícies.

Accelera el procés de comercialització directa a domicili vinculat al producte agroalimentari de Menorca.

DADES RELLEVANTS DE L'IMPACTE DE LA COVID-19

21,3 %

És la caiguda de consum respecte any anterior

23,6 M€

És el cost en productes agroalimentaris

consum en
llars

consum
turístic
consum bars
i restaurants

**11.378
tones**

És la disminució de producte agroalimentari vinculat a la COVID-19

PERSPECTIVA DE GÈNERE

ELEMENTS SINGULARS

El paper de la dona en el sector agroalimentari, és clarament minoritari. Malgrat aquest paper no paritari de la dona en el sector, hi ha una incorporació gradual de la dona, que es fonamenta amb diferents elements especialment singulars:

- **Presència de terra de vidre**, degut a la visió masculinitzada de les tasques del camp.
- Entrada al sector en **llocs de treball situats en el punt mitjà de l'empresa i amb visió tècnica**.
- El rol que se li assigna és doncs qualificat, element que afecta de manera transversal molts dels aspectes: perfil de titulacions, tipologia contractual, sous i salaris, espais de decisió, posició laboral, ...

PROBLEMÀTIQUES TRANSVERSALS

El fet d'ocupar punts de la cadena de valor del sector amb nivell de qualificació, no la deixa exempta de les principals problemàtiques que es troba la dona en la seva incorporació al món laboral:

- Conciliació laboral i familiar.
- Tractament vexatori de la figura de la dona.
- Desigualtat en condicions laborals a igualtat de tasques.

62 %

De dones manifesta
problemàtiques de desigualtat
condicions laborals

68 %

De dones manifesta
problemàtiques de
tractament figura de la dona

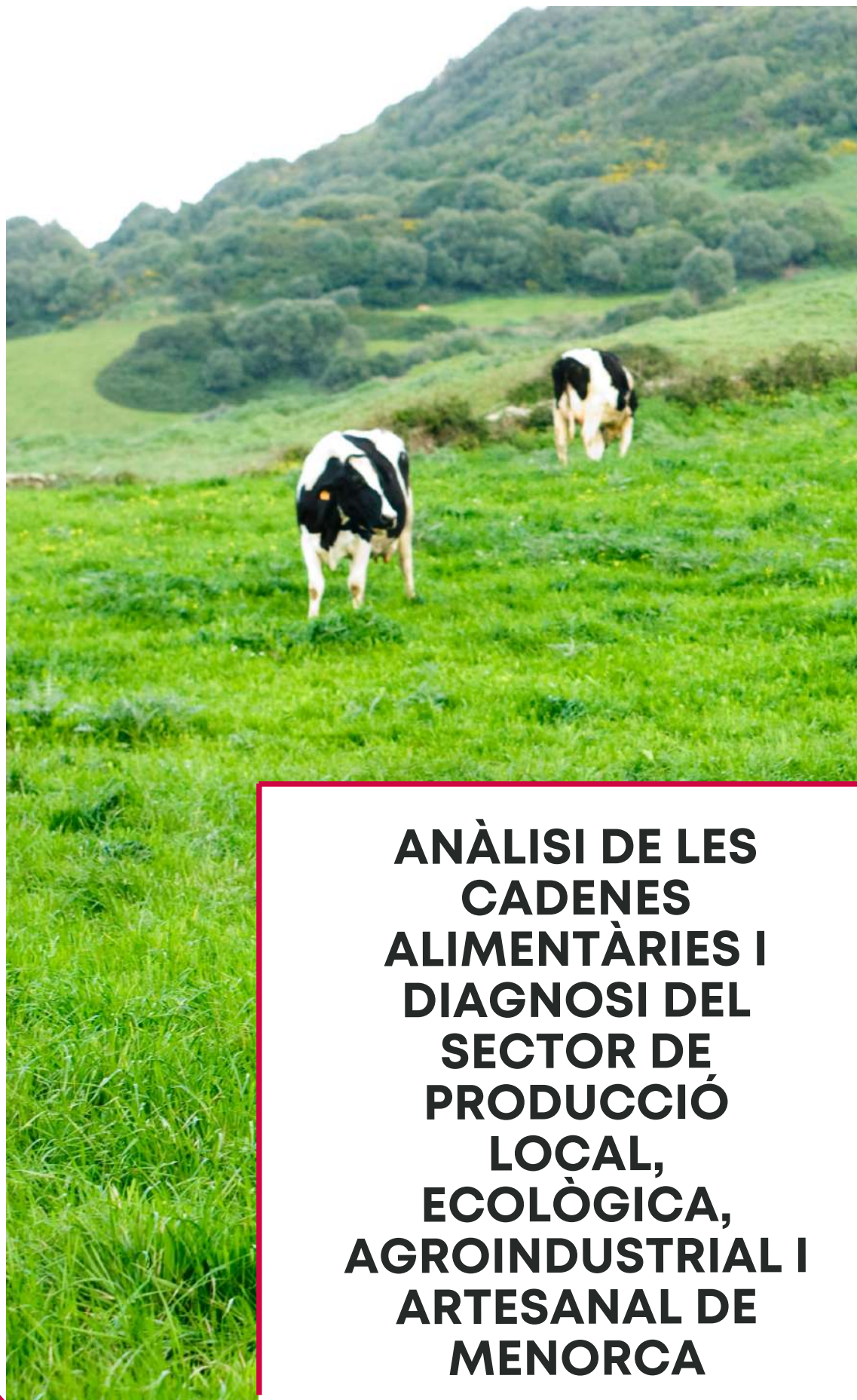
89 %

Els casos en que és la dona qui
porta la càrrega de persones
dependents

88%

De les dones en el sector tenen
un nivell d'estudis mitjans i
superiors

**ANÀLISI DE LES
CADENES
ALIMENTÀRIES I
DIAGNOSI DEL
SECTOR DE
PRODUCCIÓ
LOCAL,
ECOLÒGICA,
AGROINDUSTRIAL I
ARTESANAL DE
MENORCA**